

Nawara, Władysław

Aktualne zadania gospodarki komunalnej i mieszkaniowej

Notatki Płockie 15/2-56, 15-19

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wzrosnąć jedynie nieznacznie, wylącznie w wyraźnie uzasadnionych wypadkach. Te uzasadnione wypadki to wyraźna poprawa funkcji i rozwiązań użytkowych, a więc lepsze zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców. Niestety, dotychczas zwyczajka kosztów była spowodowana zmianami w technologii wykonawstwa.

Problem lepszego, pełniejszego zaspokojenia potrzeb, to również problem usług, kompleksowych realizacji całych osiedli mieszkaniowych. Nie powinniśmy dopuścić, ażeby w nadchodzącym 5-leciu realizowano osiedla mieszkaniowe bez pawilonów handlowych, gastronomicznych i rzemieślniczych, ośrodków zdrowia, czy szkół. O zabezpieczenie odpowiedniego budownictwa usługowego należy walczyć zarówno na etapie budowy planu, jak i jego realizacji. Ten temat musi być przedmiotem szczególnej troski władz terenowych w nowym systemie planowania inwestycji, kiedy zostały zdecentralizowane decyzje dotyczące wyboru kierunków inwestowania.

Szczególniej mobilizacji sił i środków wymagać będzie przygotowanie dla uspołecznionego budownictwa mieszkaniowego terenów uzbrojonych. W nadchodzącym planie 5-letnim ostatecznie zrywamy z t.zw. „budownictwem oszczędnościowym”, nie wyposażonym w instalacje wewnętrzne. Stanowi to w porównaniu do lat poprzednich zasadniczą poprawę standardu mieszkań. Jednocześnie rośnie jednak deficyt tere-

nów uzbrojonych, a ich przygotowanie wymaga kosztownych i trudnych inwestycji komunalnych. Projekt planu 5-letniego preferuje budownictwo komunalne i stawia go na pierwszym planie. Musimy sobie jednak zdawać sprawę, że inwestycje te będą wykonywane równocześnie przy wyjątkowo napiętym bilansie i każde opóźnienie w budowie uzbrojenia miejskiego oznaczać będzie, że wybudowane domy nie będą mogły być zasiedlone. Z tego względu problem przygotowania terenów uzbrojonych, zwłaszcza przy deficycie mocy produkcyjnych wykonawstwa, trzeba uznać za problem najważniejszy dla budownictwa mieszkaniowego w latach 1971—75. Od jego rozwiązania zależeć będzie bezpośrednio poprawa sytuacji mieszkaniowej ludności.

Na 122 tys. izb mieszkalnych aż 93 tys. izb jest zlokalizowanych na terenach dopiero planowanych do uzbrojenia lub dozbudowania. Z tego tereny pod 12,9 tys. izb spółdzielczość mieszkaniowa ma uzbroić lokalnie z własnych środków. Przytoczone cyfry wskazują na wagę problemu.

WŁADYSŁAW NAWARA

Aktualne zadania gospodarki komunalnej i mieszkaniowej

W okresie ostatnich lat obserwujemy dynamiczny rozwój gospodarki komunalnej i mieszkaniowej w miastach województwa. Wartość produkcji i usług, świadczonych przez przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, w porównaniu z 1965 r. wzrosła na koniec 1969 r. o 123,9% i wyniosła 408 851 tys. zł, wielkość zadań ujęta planem na 1970 rok stanowić będzie, w porównaniu do cyfry wyjściowej roku 1965, wzrost o 155,6%.

Zatrudnienie ogółem na rozrachunku i budżecie w gospodarce komunalnej i mieszkaniowej osiągnięte w 1970 r. liczbę 5 904 osób, wzrastając w zestawieniu z poziomem zatrudnienia w 1965 r. o 174,4%, tj. o 3 753 osoby.

Nakłady inwestycyjne rad narodowych w skali województwa wykonano za okres 4-letni lat bieżącej 5-latki w wysokości 409,4 tys. zł, a łącznie z szacunkiem wykonania w 1970 r. wysokość ich wyniesie 538,9 tys. zł, co stanowi wzrost, w porównaniu z nakładami planu 5-letniego lat 1961—1965, o 94,3%. Łącznie z udziałami jednostek planu centralnego nakłady na inwestycje komunalne w wysokości 768 mln zł, w bieżącej 5-latce wzrosną do około 1 mld 300 tys. zł w okresie 1971—1975, tj. o 69,4%.

Nakłady na remonty kapitalne i bieżące budynków mieszkalnych, w porównywanym okresie planów 5-letniego wzrastały odpowiednio: w okresie bieżącego planu 5-letniego o 12,4%, a w okresie 1971—1975 wzrosną o 28,1%. Szczególnie wysoki procent wzrostu wykazują nakłady na remonty bieżące i o ile w okresie bieżącego planu 5-letniego, w porównaniu z poprzednim, wzrosły o 20,2% to w okresie 1971—1975, w porównaniu do nakładów w kończącej się obecnie 5-latce, wzrosną o 284,4%.

Nakłady na remonty urządzeń komunalnych wykonano za okres 4 lat bieżącego planu 5-letniego w wysokości 560,8 tys. zł, co stanowi 164,9% nakładów ustalonych w planie dla całego planu 5-letniego.

Liczba ludności, korzystającej z wodociągów, wzrosła w okresie bieżącego planu 5-letniego, w porównaniu z liczbą na koniec 1965 r., o 158 tysięcy osób, a na koniec 1975 r. osiągnie 461 tys. osób. Mimo zarysowanego wzrostu produkcji i usług gospodarki komunalnej i mieszkaniowej i poprawy co za tym idzie stopnia zaopatrzenia ludności w tym zakresie — wieloletnie zaniedbania i niedoinwestowania urządzeń komunalnych w miastach województwa,

w porównaniu ze średnim stanem krajowym, wymaga od każdego pracownika gospodarki komunalnej naszego województwa zdwojonych wysiłków.

Zastanówmy się więc nad tematami, jakie powinniśmy podjąć w roku 1970 dla złagodzenia ciągle jeszcze niezaspokojonych dostatecznie potrzeb społecznych w omawianej dziedzinie.

W zakresie inwestycji wstępne ustalenia wysokości nakładów rad narodowych na inwestycje komunalne w okresie 1971—1975 przewidują ich wzrost o 31,50%, w porównaniu z bieżącą 5-latką. Nakłady te w porównaniu do średniej krajowej są niskie i nie będą mogły zaspokoić naszych potrzeb. Dlatego też podstawowym kierunkiem naszej pracy powinna być dalsza analiza ustalonych wielkości nakładów, zgodnie z zaleceniami w tym przedmiocie Prezydium WRN. Musimy przy tym zgodnie z decyzjami II Plenum KC PZPR, przyjąć zasadę — w naszych warunkach chyba jedynie słuszną — **skoncentrowania wysiłków inwestycyjnych na zadaniach priorytetowych, jakie dla naszych miast stanowią sprawy zaopatrzenia ludności w wodę.**

Trzeba jednak, przyjmując ten kierunek inwestowania, pamiętać, że inwestowanie w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej jest niezmiernie trudne i w związku z tym wymaga systematycznej kontroli zarówno inwestorów, inwestorów zastępczych, jak i samych prezydentów rad w zakresie przygotowania tych inwestycji, a także w zakresie ich kompleksowego, bezusterkowego odbioru od wykonawcy. Osobnym, ale niezwykle istotnym zagadnieniem jest sprawa właściwej gospodarki terenami uzbrojonymi. Zdarzają się wypadki, że w niektórych miastach tereny te zbudowano willowym budownictwem jednorodzinnym i w konsekwencji braknie ich pod wysokie budownictwo spółdzielcze. Wzrosnąć także powinna w zakresie inwestycji rola przedsiębiorstw gospodarki komunalnej i mieszkaniowej — pomocników rad narodowych w tym zakresie — posiadających uprawnienia wglądu w te sprawy z tego tytułu, że są one organami finansującymi inwestycje, a także ich przyszłymi użytkownikami.

Przedsiębiorstwa powinny dbać o najlepsze wykonanie tych inwestycji, chodzi więc tu o ich aktywną rolę w zakresie przygotowania inwestycji i ich wykonywania.

Mimo podjętych działań dla zwiększenia nakładów na urządzenia komunalne, musimy mieć świadomość, że nie rozwiążemy wszystkich problemów w zakresie uzbrojenia komunalnego miast. Wydaje się, że badając **dalsze możliwości rozszerzenia programów inwestycyjnych w miastach, należy sprawę tę powiązać z planowym zagospodarowaniem środków funduszy miejskich łącznie ze skójarzeniem wysiłków całego środowiska w drodze czynów społecznych.** Zagadnieniem podstawowym będzie przeznaczenie środków funduszy miejskich przede wszystkim na zadania gospodarki komunalnej i mieszkaniowej. Działanie w tych kierunkach powinno wyrazić się między innymi opracowaniem 5-letniego planu zagospodarowania funduszy miejskich, uwzględniającym rozwiązania tych problemów w zakresie inwestycji komunalnych, które nie będą mogły znaleźć się w wojewódzkim planie inwestycyjnym.

Jakie byłyby sugestie Wojewódzkiego Zrzeszenia w tym kierunku? Wydaje się, że trzeba przede wszystkim przeznaczyć te środki na „wodę” w postaci budowy dodatkowych ujęć wody, budowy ujęć zapasowych, modernizacji urządzeń, budowy nowych odcinków sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, budowy dróg, a także przeznaczenie tych środków na tworzenie warunków pracy przedsiębiorstw gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, tj. na budowę zapleczy warsztatowo-magazynowych tych jednostek.

Środki funduszu miejskiego i cele, na których sfinansowanie przez rady ma być on przeznaczony, powinny być, naszym zdaniem, ujęte oddzielnym planem rady narodowej, którego to wykonawcami mogą być przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej. Nie należy tych środków przeznaczać na remonty kapitalne urządzeń komunalnych, stanowiących składniki majątkowe przedsiębiorstw, tj. wodociągi, kanalizacje, oczyszczalnie, te bowiem zadania powinny być finansowane z własnych środków przedsiębiorstw, pochodzących z odpisów amortyzacyjnych itp.

Kończąc pobieżne z konieczności omówienie spraw inwestycyjnych chcielibyśmy zwrócić uwagę prezydentów na uchwałę nr 118 Rady Ministrów w sprawie inwestycji towarzyszących i wspólnych. W najbliższym czasie ukaże się zarządzenie wykonawcze Ministra Gospodarki Komunalnej pozwalające radom narodowym na precyzowanie roszczeń w stosunku do jednostek planu centralnego w zakresie urządzeń towarzyszących, a więc zwłaszcza urządzeń komunalnych, które jednostki te zobowiązane będą bądź realizować same, bądź przekazywać środki na ich realizację. Stanowiąc to będzie istotny czynnik poprawy stanu zagospodarowania komunalnego naszych miast.

W gospodarce mieszkaniowej musimy w pierwszym rzędzie uporać się ze skutkami zimy. Pociągnęła ona za sobą szereg szkód — uszkodzenia pokryć dachowych, zniszczenie rynien itp. Szkody te należy szybko usunąć po to by nie pociągnęły one za sobą dalszych. Uprawnienia rad narodowych, wynikające z Uchwały nr 33 w zakresie przenoszenia części nakładów przewidzianych na remonty kapitalne na cele związane z remontami bieżącymi, stwarzają tu odpowiednie możliwości od strony finansowej. Konieczność za tym dyktowana nagłymi potrzebami rewizji planu remontów kapitalnych na rzecz planu remontów bieżących budynków, obejmujących powstałe skutkiem zimy szkody, jest naszym zdaniem problemem najpilniejszym. Niezbędna będzie tu dokładna ewidencja poniesionych szkód i pełna mobilizacja, dla ich usunięcia, odpowiednich zespołów wykonawczych, grup i ekip remontowych.

Naszym zdaniem jest rzeczą ze wszech miar pożądaną, by Zarządy Budynków Mieszkalnych podjęły się odpowiedniego oddziaływania na samorządy lokatorskie, komitety blokowe, które mobilizując wszędzie tam, gdzie można i należy mieszkańców, w istotnym stopniu, dzięki ich wkładowi społecznej pracy, mogły i w tym zakresie przyczynić się do usunięcia wielu zniszczeń, czy uszkodzeń. Zaktywizowanie lokatorów do prac dla poprawy stanu technicznego i wizualnego budynków i ich otoczenia jest sprawą ciągle aktualną

i możliwości ciągle jeszcze w naszych miastach w pełni nie wykorzystane.

Od naszych Zarządów Budynków Mieszkalnych chcielibyśmy przy pomocy prezydów egzekwować przejmowanie w administrację zleconą mieszkalnych budynków zakładowych co generalnie uczyniono w Zyrardowie, Ostrołęce, Ursusie, Płocku.

Chcielibyśmy również by ZBM otoczyły odpowiednią opieką sprawy remontów czynszowych budynków prywatnych w ramach tzw. OSM. Rzeczą również tych przedsiębiorstw powinno być rozwijanie usług w zakresie remontów lokatorskich, świadczonych nie tylko mieszkańcom budynków administracyjnych przez ZBM, ale także i mieszkańcom budynków prywatnych, zakładowych czy nawet spółdzielczych tam, gdzie spółdzielnie nie posiadają odpowiednich ekip dla wykonywania tych usług.

Nawiązaliśmy tu do zagadnienia **remontów budynków mieszkalnych**. W tym zakresie powinniśmy w decydującym stopniu zmienić zasady prowadzenia remontów kapitalnych, przechodząc wszędzie tam, gdzie rachunek gospodarczy, a więc stan techniczny budynku to uzasadnia, na remonty kompleksowo-modernizacyjne, zbliżające warunki zamieszkiwania w starym budownictwie do tych, jakie posiadają mieszkańcy budownictwa nowego. Budynki te powinny, w szerszym niż dotychczas stopniu, być podłączane do sieci wodociągowo-kanalizacyjnych, sieci gazociągowych. Tam, gdzie można, należy podłączać do nich także ciepłą wodę. Środki na remonty kapitalne budynków winny być tak zagospodarowywane, by powodowały porządkowanie określonych fragmentów miast przez koncentrację ich w przestrzeni. Powinniśmy stworzyć warunki do prowadzenia takich remontów przez wykonanie programów izb rotacyjnych w 1970 r. tak aby wykonać to, co w tym zakresie planowano w bieżącej 5-lacie.

Przygotowanie dokumentacji na budynki rotacyjne przyszedł 5-latkę jest sprawą podstawowej wagi w tym zakresie. Mamy przyrzeczenie resortu na uwzględnienie naszych potrzeb w tej dziedzinie. Musimy jednak prosić prezydów o zmianę polityki w zakresie gospodarowania izbami rotacyjnymi. Trzeba pamiętać, że nie są to izby przeznaczone na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych. Są to izby, które muszą być wykorzystywane dla usprawnienia działalności remontowej. Izby te muszą być wyłączone spod gestii organów kwaterunkowych, dyspozycja tymi izbami powinna należeć do Zarządów Budynków Mieszkalnych. Przyrzeczenie resortu w sprawie funduszu izb rotacyjnych może być wykorzystane, o ile będzie wykonana odpowiednia uchwała Rady Ministrów w sprawie rewindykacji izb rotacyjnych, zajmowanych niezgodnie z ich przeznaczeniem na mieszkania. W miastach naszego województwa jest ich 208.

Odrębnym zagadnieniem jest odrabianie zaległości w zakresie zagospodarowania terenów osiedlowych: urządzenia zieleni, dróg, chodników itp. Możliwości w tym zakresie nie mieszczą się w zadaniach finansowych ZBM i dlatego wydaje się konieczne poszukiwanie rozwiązania tego problemu w drodze:

- przydzielania z nadwyżek budżetowych celowych środków na usunięcie tych zaległości,
- przyjmowanie budynków od wykonawców kompleksowo, a więc z uwzględnieniem wykonania przez nich tzw. małej architektury,
- wykorzystywania pracy społecznej mieszkańców.

Następnym zagadnieniem — to sprawa organizacji wykonawstwa remontów budynków. Jak wiadomo, na terenie województwa działa Zjednoczenie posiadające to wykonawstwo, jednak nie zabezpiecza ono całości zadań w tym zakresie.

Pilnym, bieżącym zadaniem jest przeprowadzenie remontów kapitalnych kotłowni i przygotowanie ich do następnego okresu grzewczego oraz wcześniejsze w okresie lata zgromadzenie niezbędnego na zimę zapasu opału.

W zakresie remontów urządzeń komunalnych sprawą główną jest nadzór nad wykonaniem przez istniejące jednostki prawidłowej gospodarki remontowej urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłych. W tej dziedzinie prawidłowość polityki gospodarczej powinna naszym zdaniem wyrazić się przeznaczaniem własnych środków przedsiębiorstw na rozszerzanie zadań remontowych w zakresie konserwacji urządzeń, czego warunkiem będzie nie przekazywanie środków wygoszpodarowanych w przedsiębiorstwach na rachunek amortyzacji scentralizowanej. Posłuży temu usprawnienie dokumentacji eksploatacyjnej sieci wodociągowych, transportu, maszyn i urządzeń. Konieczne będzie również nie angażowanie służb przeznaczonych do wykonywania remontów do innych celów, a egzekwowanie od nich realizacji planowego programu wykonania tych zadań. Zdarzają się wypadki, że służby te muszą wykonywać wewnętrzne instalacje, dla których to zadań istnieje specjalny pion MPRB, który powinien rozwijać u siebie działalność w tym zakresie.

Musimy podjąć wysiłki dla usunięcia skutków zimy w urządzeniach sieciowych, zakończyć trzeba również definitywnie w roku 1970 akcję owoodomierzowania, posiadającą zasadnicze znaczenie dla poprawy gospodarki wodą konsumpcyjną.

W zakresie dróg najpilniejszym zadaniem jest likwidacja przełomów i szkód wyrządzonych przez zimę. O środki na ten cel wystąpiliśmy do Ministerstwa. Naszym stałym i głównym zadaniem jest dalsza poprawa, ulepszanie nawierzchni ulic, realizowana w ramach środków na remonty kapitalne. Na ten cel zwiększone będą znacznie nakłady w przyszłym 5-leciu. Należy je w pełni wykorzystywać, trzeba dla tego celu przygotować odpowiednią dokumentację. Szczególnie ważną sprawą w tym zakresie jest także egzekwowanie od rejonów eksploatacji dróg publicznych programów porządkowania tras przełotowych. Skojarzenie na cele porządkowania tras przełotowych środków resortu komunikacji, to dodatkowy czynnik poprawy stanu ulic. Naszym jednak obowiązkiem będzie zażbanie w miastach niewydzielonych o budowę chodników wzdłuż tras wykonywanych przez rejon, wyposażenie ulic w oświetlenie i zadrzewienie. I o pomoc rad dla zadań gospodarki komunalnej w tym zakresie prosimy prezydów rad narodowych.

Szczegółnej troski wymaga sprawa właściwego wykorzystania nakładów na remonty ka-

pitalne transportu, który winien być wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem i eksploatowany właściwie, tym bardziej, że wyszło już źródło zaopatrzenia w tabor ze środków centralnych i obecnie będziemy musieli zaopatrywać się w transport komunalny z własnych środków planu terenowego.

Prezydium WRN, w problemowym planie pracy na 1970 rok, uwzględniło dokonanie analizy obciążenia sieci ciepłych, wodociągowo-kanalizacyjnych oraz opracowania programu zagospodarowania rezerw. Ten problem jest związany z polityką w zakresie zaopatrzenia w wodę. **Podstawowym celem naszej działalności jest zaopatrywanie w wodę ludności.** Praktyka wskazuje, że prezydium niektórych rad narodowych uszczuplają możliwości w tej dziedzinie, podejmując decyzje o dostarczaniu wody na cele przemysłowe i to nawet w tych miastach, w których zaopatrzenie w wodę ludności jest krytycznie niedostateczne. Musimy odejść od tych praktyk i koordynować właściwie gospodarkę wodą. Jeżeli chodzi o przemysł, to nasza działalność powinna polegać na egzekwowaniu rozwiązania jego potrzeb we własnym zakresie przez zainteresowane zakłady, względnie uzyskiwania od nich świadczeń finansowych na rzecz rozwiązań wspólnych. Nie należy dopuszczać do zaopatrywania przemysłu w wodę kosztem ludności.

W zakresie zaopatrzenia ludności w gaz **bezwodowodowy** konieczne jest stworzenie warunków konkurencyjności między poszczególnymi dystrybutorami i poprawa świadczonych usług przez różnych dystrybutorów w sensie wyegzekwowania od nich obowiązku sporządzania umów między nimi, a odbiorcami gazu czego np. w pionie spółdzielczości nie zawsze się przestrzega.

Pamiętać również trzeba o konieczności podjęcia przez rady wysiłków w celu właściwego wykorzystania dla ludności wykonywanych przez Wozg inwestycji w zakresie podłączenia do gazu przewodowego szeregu miast województwa. Powstaje tu problem techniczny wykonywania podłączeń do budynków, który to — naszym zdaniem — winien znaleźć wykonawców w wyspecjalizowanym pionie Zjednoczenia Przedsiębiorstw Budownictwa Komunalnego.

Rady narodowe muszą podjąć wysiłek szybkiego zinwentaryzowania urządzeń podziemnych w miastach, bez czego wykonanie podłączeń miast do gazociągów będzie niemożliwe. Powinny one zająć się również sprawą tworzenia komitetów, zainteresowanych podłączeniem do sieci budynków prywatnych.

Sprawa utrzymania czystości w miastach jest zadaniem ustawowym. Musimy pamiętać, że ustawa nakłada tu wyraźne obowiązki również na mieszkańców miast, właścicieli i użytkowników nieruchomości. Trzeba tu także egzekwować właściwą rolę wydziałów i referatów gospodarki komunalnej — organów administracji państwowej, do których zadań należy przestrzeganie wykonania ustawy o czystości w miastach. Nie zapominajmy, że odpowiednią rolę mogą tu i powinny odegrać organa MO, a nie tylko przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej. Z zagadnieniem czystości w miastach wiąże się

oczywiście sprawa czystości posesji. Poważną rolę mają tu do spełnienia dozorczy domowi. Z tą sprawą związany jest jednak problem przywrócenia przez rady właściwości zagospodarowania „dozorówek”, wykorzystanych w wielu wypadkach na inne cele.

Sprawa zieleni — to szczególnie wdzięczny teren działania dla czynów społecznych ludności. Konieczność skoncentrowania nakładów na gospodarkę wodno-ściekową nie stwarza możliwości rozwoju zieleni ze środków państwowych, musimy o tym pamiętać i odpowiednio wykorzystać olbrzymie możliwości rozwoju zieleni, jakie tkwią w potencjale zaangażowania i dobrej woli ludności naszych miast.

Dla wykonania tych podstawowych, z obszernego zakresu działania gospodarki komunalnej i mieszkaniowej — zadań zaistniały odpowiednie warunki organizacyjne w postaci **sieci przedsiębiorstw.** Trzeba jednak podkreślić, że utworzenie przedsiębiorstw stanowi wstępną zaledwie fazę, stworzenia w województwie warunków właściwej eksploatacji urządzeń rozwoju usług i produkcji, stałego podnoszenia poziomu zaspokajania potrzeb ludności miast naszego województwa w dziedzinie usług komunalnych. Jest to zadanie długofalowe, którego właściwa realizacja zależy od wielu czynników, a wśród nich od właściwego stosunku prezydiów do przedsiębiorstw. Nie wystarczy tu tylko udzielanie wytycznych, trzeba podejmować wysiłki dla umocnienia tych organizmów, wspólnie z nami rozwiązać problem ich zaplecza techniczno-warsztatowego, wyposażyć te przedsiębiorstwa w środki transportowe, sprzęt, maszyny, odpowiednio wyposażyć je w środki, a zwłaszcza w dostatecznym stopniu w środki obrotowe.

Najważniejszym, wprowadzonym do statutów, zadaniem przedsiębiorstw jest udzielanie przez nie pomocy prezydium w zakresie programów inwestycyjnych. Zadaniem prezydiów z kolei powinna być kontrola opracowanego przez nas i przekazanego przedsiębiorstwom programu zabezpieczenia wykonania uchwał II Plenum, obejmującego zadania w zakresie pełnej realizacji zadań na rok 1970, przy odpowiedniej korelacji wskaźników realizacji, zatrudnienia, ograniczeniu strat i zahamowaniu wzrostu kosztów oraz wykorzystaniu czynników organizacyjno-ekonomicznych dla zwiększenia produkcji i usług.

Chodzi tu również o usunięcie wąskich przekrojów w urządzeniach gospodarki komunalnej, wykorzystania rezerw, podniesienia wydajności pracy, przez właściwe wykorzystanie czasu roboczego, z czym w gospodarce komunalnej nie jest dobrze, (świadczy o tym wzrastający wskaźnik absencji nieusprawiedliwionych), zaakordowanie pracy wszędzie, gdzie to jest możliwe, a zwłaszcza w pracy grup remontowych itp.

Konieczność podjęcia tych działań jest niezależna od faktu, że w skali województwa przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej i mieszkaniowej wykonywały w roku 1969 zadowalająco zadania planowe. Można było wykonać je lepiej, a w szczególności uniknąć strat nadzwyczajnych, jakie niektóre z nich poniosły (np. MPGK w Piasecznie, Grodzisku Maz.) na skutek złej organizacji pracy, czy wręcz nieposzanowania mienia społecznego. Chcielibyśmy w związku z tym prosić prezydium powiatowych

rad narodowych o przyjęcie propozycji do wykonywania kwartalnych analiz działalności przedsiębiorstw, przy udziale kierownictwa Wojewódzkiego Zrzeszenia i zainteresowanych Prezydiów Miejskich Rad Narodowych. Stworzyłyby to okazję dla rozszerzenia współpracy w zakresie rozwiązywania zagadnień miejskich, zwiększenia pomocy dla przedsiębiorstw, a także nadzoru i kontroli nad nimi, zwłaszcza mającej na celu ochronę powierzonego przedsiębiorstwa majątku społecznego, zapobiegania nadużyciom, niestety jeszcze się zdarzającym, jak to wykazują nasze kontrole i rewizje.

Chcemy również prosić rady o zrozumienie i honorowanie konsekwencji wynikających z faktu, że przedsiębiorstwa działają według zasad rozrachunku gospodarczego, jedynej formy, w której znaleźć można warunki do realizacji tych zadań, jakie przed całą gospodarką narodową postawił V Zjazd i II Plenum. Budżet, jako forma wykonania zadań, nie odpowiada już obecnemu etapowi rozwoju gospodarczego.

Został opracowany program ujednoczenia i powoływania przedsiębiorstw, zaopiniowany przez prezydya powiatowych rad narodowych. Program ten powinniśmy konsekwentnie realizować.

Reprezentujemy pogląd o celowości tworzenia silnych, specjalistycznych, jednobranżowych przedsiębiorstw wyposażonych w odpowiednie zaplecze techniczne, skoncentrowaną kwalifikowaną kadrę. Proponujemy przede wszystkim tworzenie rejonowych przedsiębiorstw wodociągów i kanalizacji, energetyki cieplnej, gospodarki mieszkaniowej. Pozwoli to na podniesienie poziomu obsługi technicznej, obniżenie kosztów, lepsze i tańsze wykonanie zadań itp.

Oddzielnym problemem jest system wykonawstwa sposobem gospodarczym. Wszędzie zostały stworzone warunki dla rozwoju tej działalności. Reprezentujemy jednak pogląd, że działalność grup w pionie przedsiębiorstw gospodarki komunalnej i mieszkaniowej winna obejmować wyłącznie zadania resortowe. Są to bowiem resortowe jednostki wykonawcze gospodarki komunalnej utworzone i działające z racji trudności wykonawstwa w ogóle. Nie są to organizacje dla wykonywania i zabezpieczenia wykonawstwa innych resortów, choćby dlatego, że wobec istniejących trudności materiałowych

nie możemy wbudowywać materiał otrzymywany wyłącznie na pokrycie zadań resortowych w remontowane czy nawet budowane obiekty innych resortów, zabraknie nam bowiem materiału na wykonywanie remontów budynków czy urządzeń komunalnych.

Wreszcie sprawa **polityki kadrowej**. Nasza współpraca z prezydiami w tej dziedzinie pozwoliła na uzyskanie znacznego postępu. W jednostkach naszych zatrudnialiśmy na koniec 1968 r. 105 pracowników z wyższym wykształceniem, w tym 63 inżynierów. Wzrosły do 244 osób kadry ze średnim wykształceniem technicznym, do 144 osób ze średnim wykształceniem ekonomicznym, ale musimy prosić prezydya o udzielenie nam większej pomocy w zakresie wysiłków, zmierzających do podniesienia poziomu kadr w przedsiębiorstwach. Zbyt wysoko jeszcze kształtuje się w nich udział pracowników bez kwalifikacji, zajmujących nieliczne stanowiska inżynierjno-techniczne.

Prosimy prezydya, żeby nasza współpraca zabezpieczyła dopływ kwalifikowanych kadr technicznych przez fundowanie stypendiów, a zatrudnionym przez zapewnienie niezbędnego minimum warunków bytowych, zabezpieczenie skierowań na mieszkania przez mieszkanie i wiązanie sił technicznych z środowiskiem. Chcielibyśmy prosić prezydya o dokonanie analizy rozmieszczenia kadr, zwłaszcza technicznych w powiecie czy mieście, często ludzie potrzebni gospodarce komunalnej, zwłaszcza tam, gdzie są urządzenia techniczne, wykonywują prace nie związane z tym zawodem.

Poruszyłem tu i to bardzo pobieżnie niektóre zagadnienia gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, które powinny stać się przedmiotem uwag i przemyśleń prezydiów, w imię wspólnie nam bliskiej sprawy — poprawy stopnia zaspokojenia potrzeb społecznych ludności miast naszego województwa w zakresie gospodarki komunalnej i mieszkaniowej.

Wykonanie omówionych zadań stanowić będzie istotny przyczynek również dla podniesienia o 77% sprzedaży produkcji i usług, świadczonych przez nasze przedsiębiorstwa ludności na koniec 1975 roku, w porównaniu z poziomem tej produkcji i usług, jakie świadczyć będziemy w 1970 roku.

WŁADYSŁAW BEDNAREK

○ niektórych zagadnieniach poprawy warunków mieszkaniowych

Na całokształt poprawy warunków mieszkaniowych ludności składa się szereg elementów, które wykraczają poza ramy działalności organów gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, a dotyczą zaopatrzenia rynkowego, sieci placówek handlowych, gastronomicznych i usługowych, oświaty, służby zdrowia i kultury. Nie

mały jednak udział w rozwiązywaniu tego problemu ma gospodarka komunalna i mieszkaniowa. Do zadań tego działu gospodarki rad narodowych należy zaspokajanie potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę, utrzymania czystości w miastach i osiedlach, budowa i konserwacja ulic, placów, oświetlenia, zieleni,